

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING.

BESKRIFNING

TILL

KARTBLADET "HUSEBY"

(N° 1)

(SKALAN 1:200,000)

AF

DAVID HUMMEL.

STOCKHOLM, 1877.

P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

Geologiska kartbladet »Huseby» omfattar följande socknar och sockendelar:

inom *Kronobergs län, Kinnevalds härad*: hela Vederslöfs, Dänningelanda, Täfvelsås, Kalfsviks, Ö. Jäts, södra hälfterna af Bergunda och Öja, östra delen af Skatelöfs, sydvestra delen af Vexiö, norra delarne af Almundsryds och Urshults;

Konga härad: hela Uråsa, sydöstra delen af Vexiö, södra delen af Hemmesjö (med Tegnaby), vestra delarne af Torsås, Väckelsångs, Nöbbele och Tingsås;

Allbo härad: hela Vislanda, V. Torsås, Virestads, Hårlunda och Stenbrohults, södra delarne af Blådinge och Hjortsberga samt vestra delen af Skatelöfs;

Sunnerbo härad: hela Agunnaryds, södra delen af Ryssby, sydöstra af Tutaryds, östra delarne af Ljunga, Pjetteryds, Götteryds och Hallaryds, samt en liten del af Stenbrohults;

inom *Kristianstads län, Östra Göinge härad*; norra delarne af Loshults och Örkeneds.

Den del af det småländska höglandet, som faller inom bladet »Huseby», sluttar mycket sakta från norr mot söder, i det att höjden öfver hafvet, hvilken vid norra gränsen i allmänhet uppgår till 5—600 fot och endast i enstaka fall till något öfver 700, vid den södra är något mindre och i allmänhet blott mellan 400 och 500 fot. Sedd i stort kan trakten sägas vara ett i afseende på höjdförhållandena temligen enformigt, sakta undulerande högland, som såsom så-

Allmänna
höjdför-
hållanden.

dant är särdeles jemnt, egande en stor rikedom på mindre kullar, men endast enstaka större höjder och höjdgrupper. Sådan är bergsträckan utmed kartbladets södra gräns, mellan Åsnen och Möckeln samt norr om sistnämnda sjö. Undantag utgöra så väl den för sina mera framstående höjder utmärkta trakten kring Åsnen som trakten kring Möckeln, båda väl bekanta för sin naturskönhet.

Den enformighet, hvaraf bladet »Huseby» sålunda i topografiskt afseende är kännetecknad, utmärker det samma också i geologiskt. Såsom jordartskartan visar, är nemligen marken till den vida öfvervägande delen täckt af krossgrus och mossar.

Vatten-
system,
sjöar, åar.

Af *vattensystem* är det hufvudsakligen tvenne, som ega någon större betydighet, nemligen *Åsnens* och *Möckelns*. Det förra mottager utloppen från en mängd sjöar, nemligen Helge å, som rinner förbi Huseby och genom hvilken vattnet afledes från Bergunda sjön och Lalen, en mindre å, som utgör afloppet för Vederslöfs sjön, Agg ån, som förbi Ö. Jät afleder vattnet från Åryds sjön, Tofta sjön, Täfvelsås sjön och Lidhems sjön samt det från vester kommande utloppet från sjön Vinen. Genom Hafbälte och Hönshylte fjord rinner Åsnens vatten emot söder och utfaller genom Mörrums å i Östersjön 1,8 mil vester om Karlshamn.

Möckelns vattensystem upptager likaledes vatten från åtskilliga mera betydande sjöar, nemligen Öfden, Femlingen, Gretta sjön, Virestads sjön och Steningen, som ligga ostsydost, Tjurken, Ryssby sjön, Stensjön och Agunnaryds sjön, norr, samt Kalfsjön strax vester om sjön Möckeln. Sin förnämligast från dessa sjöar samlade ganska betydande vattenmassa sänder den genom Helge å förbi Kristianstad till Östersjön. På sin väg mellan Möckeln och hafvet upptager Helge ån inom kartbladet »Ljungbys» område afloppet

från Viss sjön, hvilken sjelf deremot till allra största delen ligger inom bladet »Huseby».

Jemte dessa båda vattensystem finnas tvenne mindre i sydöstra delen af kartområdet. Hylle sjön, Fiskestads sjön, Ygden och Tiken hafva nemligen sitt aflopp genom Bräkne å, som utfaller i Östersjön mellan Karlshamn och Ronneby. Några andra smärre sjöar, belägna i samma trakt, sända sina utflöden till sjön Mien på bladet »Karlshamn», och afledes deras vatten från sistnämnda sjö genom Mie å, som vid staden Karlshamn utfaller i Östersjön.

Vattnet från bladet »Huseby» tager sålunda slutligen en sydlig riktning och faller ut i Östersjön.

Några större *dalar* och *slätter* kunna här icke egentligen sägas förekomma. En dalgång kan dock spåras från Ryssbysjön söder ut öfver Stensjön, Möckeln samt förbi Elmhult och Loshult; en annan går från Salen genom Åsnens vestra del, hvarefter dalen utplattas. Denne senare är en fortsättning af den mera markerade, som genomstryker den norr härom belägna trakten (bladet »Vexiö»). Egentliga slätter, utmärkta genom skiktade leraflagringar, hafva blott ringa utsträckning och förekomma mellan sjöarne Salen och Åsnen (vid Huseby) samt vid östra sidan af sistnämnda sjö (vid Jät).

Dalar.
slätter.

Hela det öfriga kartområdet bör anses som *skogsmark*, i hvilken likväl odlingen på många ställen med ganska stor hastighet går framåt och synes lemna ett ganska tillfredsställande resultat. Hvad trädslagen angår, synes barrskogen, som ännu är den rådande, småningom gifva vika för björkskog, en förändring, som särdeles fördelaktigt inverkar på betets beskaffenhet och derjemte ger åt landskapet ett mera täckt och leende skaplyne.

Skog, odlad mark.

Kommunikationer, tillgång på bränntorf.

För *kommunikationen* är numera väl sörjdt inom denna trakt, då såväl södra stambanan som Vislanda—Karlshamnsbanan och en liten del af Vexjö—Karlskronabanan genomkorsa densamma, hvarjemte en bana V. ut från Vislanda till sjön Bolmen för närvarande är under byggnad. Hand i hand med kommunikationernas förbättrande går vanligen skogens afverkande. Det är därför antagligt, att den rikliga tillgång på *bränntorf*, som denna trakt eger, snart skall blifva beaktad och tillgodogjord, så mycket hellre som de större mossarnes läge i granskapet af jernbanor underlätta deras användande.

Användbara bergarter.

Äfven berggrunden, för hvilken en närmare redogörelse strax skall lemnas, kan stundom användas för åtskilliga praktiska behof. De bergarter, som blifvit tillgodogjorda, äro i synnerhet quartz, diorit och en skiffrig hälleflinta. Malmer finnas och hafva visserligen äfven tillgodogjorts, men icke med någon fördel, om den s. k. sjö- och myrmalmen undantages. Denna senare användes likväl blott vid Huseby och Åryd, men äfven der i ej synnerligen stor skala.

Berggrunden.

De här förekommande bergarterna äro: gneis och hälleflinta, granit af flera slag, diorit och diabas¹⁾.

Gneis.

Gneisen upptager hufvudsakligen den vestra hälften af kartans område. I allmänhet har den temligen fint gry, är

¹⁾ På kartan äro emellertid de olika graniterna utmärkta med en och samma färg, sammalunda de olika gneiserna samt hälleflintorna. Under en färg äro diorit, s. k. dioritskiffer och diabas sammanförda. På den bergartskarta, som framdeles kommer att utgifvas, och hvilken uteslutande afser att åskådliggöra berggrundens byggnad, erhålla deremot äfven de olika varieteterna sin särskilda beteckning. — Beträffande diabasen jfr. not ²⁾ sid. 12.

röd och ganska tydligt skifrig, vanligen temligen jemnskifrig, med en lines tjocka lameller; men äfven ofta med gröfre och finare linsformiga partier, af hvilka de förra äro pegmatitlika, fältspatsrika. Af de ingående mineralen är röd ortoklas det öfvervägande, derjemte förekommer hvitgul oligoklas, blå kvarts och svart glimmer. Som en temligen konstant beståndsdel uppträda äfven små korn af magnetit, på grund hvaraf gneisen kan hänföras till den s. k. jerngneisen, med hvilken den också till hela sin habitus ganska noga öfverensstämmer. Inlagringar af grå gneis eller hornblendeskiffer äro här i allmänhet sällsynta. En blekröd eller gråaktig gröfre bergart med den ljusröda fältspaten utskild som små »ögon» förekommer i trakten omkring V. Torsås kyrka äfvensom N. om Huseby på östra sidan om sjön Salen. Den är sannolikt blott en inlagring, men har understundom ganska oregelbunden begränsning mot den röda gneisen, förmodligen i följd af hastiga och ojemna öfvergångar i lagerriktningen ¹⁾. Sådana inlagringar tillhöra, som det tyckes, hufvudsakligen gneisfältets östra del, vid gränsen mot yngre bergarter, der gneisen också är mera finkornig och skifrig — ett förhållande, som då gör sig gällande äfven inom inlagringarne. Sådana finkorniga, ofta tydligt skiktade gneiser träffas på några få ställen till samman med den traktens hälleflintvarieteteter, med hvilka de på kartan äro sammanförda.

På några få ställen inom vestra delen af bladområdet (exempelvis på en ö i Möckeln) träffas inlagrad i gneisen en bergart, som utmärker sig genom sin stora halt af hornblende, i förening med en hvit, triklinisk fältspatsart. Denna bergart är s. k. *dioritskiffer*, hvilken hvad beståndsdelarne beträffar nära öfverensstämmer med diorit. Inom dessa trak-

Diorit-
skiffer.

¹⁾ Mot sydost (inom Bleking) har denna art af ögongneis en mycket vidsträckt utbredning.

ter karakteriseras den derjemte vanligen genom rikedom på inväxta granater. Dess struktur är dels tydligt gneisartad, dels också massformig.

Gneis från Åsen, V. Torsås s:n, har befunnits innehålla:

Kiselsyra..... 76,37 %.

Hälle-
finta.

Hälleflinta i vidsträcktare mening, d. v. s. omfattande icke allenast de täta varieteterna med skåligt brott, utan äfven de finkorniga lösare med ett något sandstensartadt utseende och de skifriga, eger här en ganska stor utbredning, men endast inom östra hälften af bladområdet, der den af graniten blifvit delad i större och mindre fält, af hvilka vissa äro endast att anse som i granitmassorna inneslutna partier. Sådana förekomma äfven af mindre storlek, ofta ej uppnående en fot i längd.

Bergartens färg är röd, blekröd eller grå. Af dessa färgvarieteter är den röda synbarligen herrskande närmast gneisen, under det att den gråa i allmänhet träffas först på något afstånd derifrån.

Bergartens beståndsdelar äro de samma som gneisens, men kvarts och glimmer äro öfvervägande, och förekomma också i så fin fördelning, att bergarten i allmänhet kan sägas förete ett homogent utseende; dock erhåller den ofta genom deras mera bestämda parallela anordning en ganska tydlig skiffrighet och liknar då en fin glimmerskiffer. Den sistnämnda varietetten kan lätt klyfvas och tuktas till reguliera stycken, hvarför den äfven användes till byggnadssten.

Den röda hälleflintan med sin fina glimmerskifferartade varietet har sin utbredning hufvudsakligen inom bladområdets nordöstra del. Äfven N. vid Åsnen framträder den

här och der, vexlande med såväl finkornig gneis, som grå hälleflinta, ehuru denna vexling möjligen torde vara skenbar och uppkommen genom lagrens veckningar och denudation. Närmast gneisen S.V. om Åsnen finnas äfven de röda varieteterna, under det att de gråa ligga längre derifrån.

Den gråa hälleflintan med sina stundom finkorniga och finskifriga varieteter har sin egentliga utbredning på vestra och södra sidan om Åsnen samt på de sydligare öarne i sjön. Der är den i allmänhet rent grå, någon gång med instänkta kvarts- eller magnetitkorn; strukturen är mestadels otydligt skifrig, men inom en sträcka, från Bergön mot S.O., är skifriheten tydlig till följd af glimmerns större mängd och anordning.

Den egentliga, *täta hälleflintan* med skåligt eller skifrigt brott, hvilken blott är att anse som den finaste strukturvarieteteten af de nyssnämnda, anträffas på Mossö i Åsnen samt vid Ellanda (Öja s:n) m. fl. st. Den förekommer ofta i lösa block och består då till stor del likasom af små tunna fragment af hälleflinta, inbäddade i hälleflintgrundmassa. Sådan är den äfven i fast klyft vid Ellanda.

Granit framträder nästan uteslutande inom bladområ- Granit.
dets östra del och i allmänhet med två mera bestämdt skilda varieteter, nemligen en röd, temligen grofkornig samt en grå, ofta mycket finkornig. Den förra är genom sina ofta nog utsöndrade större fältspatskristaller ganska lik den s. k. Örebrograniten. Den upptages här under det gamla namnet porfyrartad granit eller porfyrgranit. Sin utbredning har den förnämligast inom traktens sydöstra del, i närheten af Åsnen och Blekingegränsen.

Allmännare är en vanligtvis glimmerfattig *röd granit*, rik på liniestora fältspatsindivider och med ganska likartad

struktur öfver stora sträckor. Ej sällan ser man i den samma, likasom i den gråa, en rätt tydlig skiffrighet, hvilken dock genom sin närvaro företrädesvis invid små förkastningssprickor och i dessas riktning visar sig vara en senare genom sidotryck uppkommen, skenbart gneislik strukturförändring. Då denna förefinnes i den finkornigaste gråa graniten (såsom på Sirkön) kan graniten erhålla en stor likhet med kornig hälleffinta. Då den röda graniten till struktur och ålder nära öfverensstämmer med den allmänt förekommande gråa, skulle man tillsvidare för dessa båda kunna använda namnet *Vexiögranit*, emedan de vid Vexiö ega sin typiska utbildning samt dessutom hafva en särdeles stor utbredning inom östra Småland. Att döma af dess invecklade kontakter mot gneis och hälleffinta torde den böra räknas till våra äldre graniter. Hälleffintans struktur är ofta närmast graniten grofkornigare än vanligt.

Utom nämnda granitvarieteter finnes en mycket finkornigare, grå, som inom i fråga varande trakt är jämförelsevis sällsynt och för det mesta blott bildar gångar i de öfrige, mera sällan små massiv. På Sirköns sydöstra ända visar den såväl skarp kontakt mot som öfvergång till den gröfre gråa.

Graniternas inbördes ålder är efter sammanställande af de på skilda trakter gjorda iakttagelserna tydligen den följande, från de äldsta till de yngsta: röd och grå granit (*Vexiögranit*), porfyrgranit och finkornig grå.

Horn-
blende-
granit.

Hornblendegranit är på några få ställen anmärkt. Den torde endast vara en varietet af den äldsta gråa, hvilken den för öfrigt också till sin habitus fullkomligt liknar. Ofta nog träffas den omkring dioritmassiven, så att ett visst samband mellan båda tyckes ega rum. Äfvenså ser man i vissa graniter, särdeles i den äldre gråa, runda eller ovala bollar,

vanligen blott af några få tums genomskärning, hvilka till utseende och sammansättning mycket öfverensstämma med de tätare dioriterna. Ett särdeles upplysande exempel härpå kan iakttagas strax N. om Öja kyrka, vid jernvägen något utanför detta kartblads gräns. Det kommer att närmare beskrivas vid redogörelsen för bladet »Vexjö».

Såsom utskilningar i graniten eller såsom gångar, genom- Quarts.
sättande hälleflinta m. fl. bergarter, förekommer på några få ställen (Skäggalösa i Skatelöfs, Ingelstad i Ö. Torsås socken och Rinkaby i Dänningelanda m. fl.) ren *quarts*, hvilken brytes för användning vid glastillverkning m. m. Vid Skäggalösa är den mot sidorna fältspatshaltig. Vid Ingelstad genomdrages den af fältspatsådror, men är renare på djupet och innesluter vid Rinkaby stycken af hälleflintan.

Diorit uppträder såsom ganska tydliga, större och mindre Diorit.
massiv i de öfriga bergarterna, förnämligast inom trakten omkring sjön Åsnen. Vanligen utgöres den af en ganska grofkornig blandning af hornblende och hvit, triklinisk fältspat, den senare stundom fläckvis närvarande i så stor mängd, att skilda färgnyanser tydligt framträda. Då dessa ofta äro sins emellan skarpt begränsade, erhåller bergarten nästan ett konglomeratartadt utseende.

Såväl i denna som i öfriga bergarter träffas under form af gångar eller små massiv en tät eller finkornig, mörkgrön bergart, hvilken blifvit på kartan sammanförd med dioriten, dels på grund deraf, att den hufvudsakligen synes bestå af hornblende, dels därför, att den stundom också har dioritens utseende. En mörkgrön glimmerart är i densamma vanligen närvarande. Fyndorter för denna varietet finnas vid Urshult samt N. och N.O. derifrån.

Hvad beträffar den egentliga dioritens ålder, så synes den i allmänhet vara ungefär liktidig med den gråa och röda

graniten (Vexiögraniten), kanske dock på sina ställen äldre. Öfvergångar mellan båda finnas flerstädes.

Dioriten användes såsom »flussmedel» i masugnar vid sjömalmens smältning.

Analys af diorit ¹⁾ (såsom lager i gneis) från N. om Skäggälösa by i Skatelöfs s:n har gifvit följande resultat:

Kiselsyra	49,77.
Lerjord	18,14.
Jernoxid.....	7,52.
Jernoxidul.....	2,82.
Manganoxidul.....	0,53.
Kalkjord	10,17.
Talkjord	2,36.
Kali.....	3,94.
Natron.....	3,62.
Vatten.....	1,16.
	100,03.

Diabas. *Diabas* ²⁾ framträder i ganska stor mängd, särdeles inom ett område, som i N.N.O.-lig riktning sträcker sig öfver sjön Möckeln, men finnes äfven som helt små och enstaka massiv på flera andra ställen.

I allmänhet utmärker den sig för en särdeles tydligt kornig struktur, med fältspaten stundom utskild i tums-långa individer (Tjurken). Augiten är deremot aldrig väl utbildad. Titanhaltig magnetit förekommer i denna bergart vanligen i ganska stor mängd och har vid Långhult till och med gifvit anledning till grufvbrytning. Omkring augit- och magnetitpartierna ser man ofta olivin och grön serpentin. Under mikroskopet är detta mycket tydligt hos diabas

¹⁾ utförd af V. Öberg.

²⁾ Möjligen skola noggrannare mikroskopiska undersökningar än de, som hittills kunnat utföras, ådagalägga, att den bergart, som här (och i beskrifningarne till kartbladen »Vexiö» och »Ljungby») upptagits såsom diabas i sjelfva verket är *hyperit*. Enligt A. E. Törnebohm (Om Sveriges viktigare diabas- och gabbroarter, Vet. Akad. Handlingar Bd. 14 N:o 13) är detta åtminstone fallet med den vid Femlinghult (Virestads s:n) anstående.

från sjön Tjurken. Serpentina framträder i preparatet såsom ett radierande stråligt bräm omkring augiten och magnetiten, noga följande dessas kanter; men derjemte förekomma ofta äfven dylika stråliga men smalare bräm af ljus färg (förmodligen mindre förändrad olivin) utsöndrade närmast innanför serpentina. Dessa stråliga utsöndringar äro temligen skarpt begränsade mot hvarandra. I magnetiten och augiten synas de kila in med sina helt små uddar eller kristaller, så att kontakten visserligen är tydlig, men ej jemn. Stundom synes diabasen på mindre sträckor väsentligt förändra sitt utseende genom att gradvis öfvergå till en hornblende- och glimmerrik bergart, med antagligen samma fältspat jemte riklig inblandning af magnetit. I denna varietet är apatit ganska allmän; under det att detta mineral nemligen eljest blott under mikroskopet kan upptäckas, är det här synligt för blotta ögat, stundom som väl utbildade prismor. Hos denna diabasvarietet visar sig äfven en ganska tydlig, grof skiffrighet.

En fullständig analys¹⁾ på diabas, tagen N.V. vid Lönshults gästgifvargård, Agunnaryds s:n, har lemnat följande resultat: (Bergarten är rik på glimmer och hornblende, öfvergår till typisk diabas.)

Kiselsyra.....	43,37.
Lerjord.....	17,61.
Jernoxid.....	11,99.
Jernoxidul.....	5,87.
Manganoxidul.....	0,71.
Kalkjord.....	6,75.
Talkjord.....	5,54.
Kali.....	1,07.
Natron.....	4,83.
Titansyra.....	1,48.
Fosforsyra.....	0,50.
Vatten.....	0,58.
	100,30.

¹⁾ af H. Santesson.

Bestämning af fosforsyran i andra prof har visat 0,31 procent hos diabasen V. om Lönshult ¹⁾, 1,07 hos diabasen V. vid sjön Femlingen (Virestads s:n). ²⁾

De lösa jordlagren.

Bland dessa intaga, såsom af kartan synes, krosstensgrus och torfdy (jemte mosstorf) den största arealen; rullstensgrus, sand, lera m. m., hafva jemförelsevis blott ringa utbredning.

Krosstens-
grus.

Krosstensgruset bildar likasom ett täcke öfver den fasta berggrunden, af hvilken vanligen blott smärre och enstaka hållar sparsamt framträda. Likväl är det föga troligt, att denna bildning här har någon synnerligt anmärkningsvärd mäktighet. Till största delen utgöres krossgruset af en ordig blandning af rundade och kantstötta, större och mindre stenar eller block, hvilka äro inbäddade uti en stoffin, sandig, sällan lerig massa. I denna synes icke någon verklig skiktning, men väl ofta ett slags oregelbunden bäddning, hvilken antyder, att de finare delarne varit i rörelse, antagligen försakad af genom grusmassan framsipprande vatten. Då blocken derjemte oftast äro repade, har hela bildningen också karakteren af en *morän*. Af något olika beskaffenhet är grusets öfre lager, af vid pass en eller två fots tjocklek, hvilket företrädesvis utgöres af kantiga stenar, och i hvars yta en mängd block ofta äro till finnandes.

Oaktadt krossgrusets stora sandhalt, är det likväl ingalunda ofruktbart. Man ser detsamma nemligen bära vacker gröda inom ganska stora områden såsom Skatelöfs, Tingsås, Täfvellsås socknar m. fl.

¹⁾ Bestämningen utförd af H. Santesson.

²⁾ " " " " A. Lindström.

För att utröna, om den apatithaltiga diabasen vid Löns-
hults gästgifvargård (Agunnaryds s:n) meddelat krossstens-
gruset någon fosforsyrehalt, hafva prof af detta senare här-
ifrån blifvit kemiskt undersökta¹⁾. I sjelfva moränmassan in-
vid diabasen erhöles 0,33 proc. fosforsyra, i ett prof af för-
vittringsgrus 0,51 proc., i ett annat 0,14.

Refflor, hvilka tillhöra tiden för morängrusets utbredning ^{Refflor.}
och därför här anföras, hafva inom trakten en ganska kon-
stant rigtning, i det att de inom vestra delen gå i sydsyd-
vestlig (vexlande mellan S. 5° V. och S. 15° V.), inom mel-
lersta i mera rakt sydlig och inom östra i sydsydostlig
(vexlande mellan S. 5° O. och S. 15° O.). Dubbla reffel-
system äro blott uppmärksammade vid Nöbbeled i Veders-
löfs s:n, der de äldre visade S. 10° O., under det att de yn-
gre gingo i S. 30° V. Refflor med vexlande rigtning på
samma berghäll, men utan att relativa åldern kunnat be-
stämmas, äro sedda vid Rungeboda i Jäts s:n, der de vexla
mellan S. 18° V. och S. 9° O.

Rullstensgrus förekommer här såsom flere tydligt utbil- <sup>Rullstens-
grus.</sup>
dade åsar, hvilka med större eller mindre afbrott fortlöpa
öfver kartområdet och fortsätta vidare söderut. Endast på
öarna i sydvestra delen af sjön Åsnen, S. vid sjöarne Fem-
lingen och Möckeln samt N. V. om Vislanda station är for-
men temligen oregelbunden, i det att rullstensaflagringen mera
breder ut sig och är mycket kuperad. Likväl ser man äfven
i dessa aflagringar i allmänhet väl utbildade åsrygggar slingra
sig fram i bestämd rigtning. Hvad som här i allmänhet ut-
märker denna bildning framför den föregående är, förutom
grusets renhet, såväl sjelfva aflagringarnes rundade och
jemna form som frånvaron af block på ytan. I sistnämnda
hänseende skilja de sig oftast ganska skarpt från krossgruset.
Dock kan äfven rullstensgruset stundom vara ganska orient

¹⁾ af H. Santesson.

och nästan alls icke afrundadt, utan mycket likt krossgrus, ehuru dess skiktning och vexling med renare grus antyder, att det genom rinnande vatten blifvit omlagradt. Från östra kartkanten räknadt äro följande åsar mera anmärkningsvärda:

- Vexlö-
åsen. *Vexlöåsen*, som här i nordvest-sydostlig rigtning går fram förbi Östra Torsås kyrka, är en bland de högsta och bäst utbildade, dock ej högre än vid pass 30 eller 40 fot.
- Bergunda-
åsen. *Bergundaåsen*, som vid Bergundasjön kommer inom detta blads område, fortsätter sedan med ganska stort sammanhang förbi Täfvelsås, Jät och nära Urshult S. ut in i Bleking. På vissa ställen är den så hög som den förra samt alltid väl formad.
- Huseby-
åsen. *Husebyåsen*, som antagligen har sin början i en helt liten rygg norr vid Huseby, framträder sedan under en lång sträcka med små dimensioner men med tydlig rygg, ända tills den invid södra delen af sjön Åsnen sammanträffar med en annan ås, som tager sin början vid Kalfsvik, men egentligen blott på öarne i nämnda sjö eger någon utveckling. De förenade åsarne fortsätta förbi Almundsryd ned genom Bleking.
- Femlings-
åsen. *Femlingsåsen* är på norra sidan af sjön Femlingen en helt låg och smal rygg, på den södra deremot ganska bred och utplattad. Dess fortsättning N. ut går ej långt från sjön.
- Alfvstads-
åsen. *Alfvstadsåsen*, som kommer in på detta bladområde N.V. invid sjön Salen och sedan fortgår med stort sammanhang förbi Gottåsa, är sedan på en sträcka afbruten, men uppträder ånyo Ö. om Virestad. Derefter utgöres dess fortsättning inom detta område blott af enstaka kullar.

V. om Virestad framgår också en tydlig ås, hvilken synes taga sin början inom trakten vid Örsjön N.O. om Möckeln. Åsen V. om Virestad.

Elmhultsåsen, som börjar N.O. invid Möckeln, är redan Ö. om Stenbrohult ganska stor. Dess form är der regelbunden, men S. om Möckeln är detta ej längre fallet, utan utmed åsens sidor framträda mer och mindre starkt kuperade aflagringar af likartadt material. Denna åsbildning når sydligare en verkligen storartad utveckling. Elmhultsåsen.

Äfven vid Agunnaryd och norra sidan af Möckeln förekomma rätt vackra åsryggar. Dessas fortsättning S. ut är likväl mycket svår att följa. Andra åsar.

Alla dessa åsars läge och utbredning är förut åskådliggjordt på en särskild karta, der äfven terräng blifvit anbringad ¹⁾. Deraf synes, att de i allmänhet äro belägna i dalsänken.

Af en jmförelse mellan reffloras och åsarnes riktning framgår en ganska anmärkningsvärd öfverensstämmelse dem emellan, så att äfven åsarnes inom bladets vestra hälft är hufvudsakligen sydsydvestlig, i bladets midt samt S. om Åsnen rakt sydlig, men längre Ö. ut tydligt afvikande åt S.O.

Glaciallera eller s. k. hvarfvig lera har på detta högländ icke någon synnerligt stor utbredning. Ej heller bildar den några större sammanhängande aflagringar, utan finnes endast på den låga marken kring vissa sjöar och vatdrag, isynnerhet vid Åsnens norra sida, der sjöns tillflöden utmynna. Under det att dess mäktighet derstädes, Glaciallera.

¹⁾ Jfr. Hummel, »Om rullstensbildningar» i Bih. till Vet. Akad. Handl. 1874.

såsom vid Huseby och Jät, är ganska stor (sannolikt ända till 30 fot), finner man leran på vissa öar i sjön blott som ett fotstjockt lager och vid sjöns södra sida saknas den fullständigt. Någon antydan till, att den skulle hafva fordom bildat ett större sammanhängande fält, som senare blifvit delvis bortsvämmadt, förefinnes icke ¹⁾.

I allmänhet är den ganska sandig, men ytterst fin. Den rena leran bildar blott tunna lameller i den sandiga.

Vid undersökning för mikroskopet hafva i glacialleran inga *diatomeer* anträffats, och den öfverliggande gytjan innehöll endast sådana som lefva i sött vatten.

Analyser ²⁾ på hvarfvig lera från Jätsberg (a) och från Kalfsvik (b) hafva lemnat följande resultat:

	a.	b.
Sand.....	77,93.	69,37.
Kiselsyra.....	7,84.	11,13.
Lerjord.....	3,66.	6,45.
Jernoxid.....	2,61.	0,32.
Jernoxidul.....	2,26.	4,48.
Kalkjord.....	1,69.	1,86.
Talkjord.....	0,56.	1,70.
Alkalier.....	0,28.	1,25.
Fosforsyra.....	0,34.	0,33.
Svafvelsyra.....	spår.	spår.
Klor.....	0,05.	spår.
Kem. bundet vatten och org. ämnen	2,74.	3,10.
	99,96.	99,99.

profvet b. är taget på 12—16 fots djup N.V. vid Kråketorp.

¹⁾ Den synes således inom dessa trakter vara till sitt uppkomstsätt i viss mån skiljaktig från de vid våra kuster så vanliga, marina, aflagringarne af glaciallera, om ock åldern tydligen måste anses vara densamma. Namnet glaciallera är därför lika berättigadt för den ena som för den andra.

²⁾ verkställda af A. Hasselbom.

Åkerlera ser man i de flesta fall täcka den hvarfviga; *Åkerlera.* dess utseende är emellertid icke lika öfver allt. De grundare leraflagringarne, såsom på östra sidan af Åsnens nordvestra arm, utgöras af den väl bekanta grågula leran med rostfläckar. Der den hvarfviga leran är mächtig och tydligt utbildad, täckes den deremot af en annan art åkerlera, hvilken är gråbrun och till färgen temligen öfverensstämmer med den hvarfviga, ehuru visserligen all skiktning saknas. Som den på grund häraf synbarligen är aflagrad under i någon mån olika förhållanden med den underliggande, ehuru den bildar likasom dess afslutning, har den på kartan erhållit samma beteckning som den egentliga åkerleran, med hvilket bildning den sannolikt är samtidig. Mäktigheten öfverstiger aldrig två fot. Genom en vanligen ganska stor sandhalt är den en lätt brukad och ganska bördig jordart.

Sand är i allmänhet aflagrad i samband med de nyssnämnda lerorna och då än som deras underlag, den s. k. *Sand.* glacialsanden, än åter som ett täcke öfver dem, den s. k. postglacialsanden eller mosanden. I vissa sandaflagringar kan leran sägas utkila. Så är exempelvis förhållandet vid Åsnen. Anmärkningsvärdt är, att sanden ensam för sig så sällan träffas. Sålunda är det endast i mossen vid södra änden af Salen och Ö. om Femlingen samt vid Virestad, som den befunnits utgöra underlaget för torfdyn, hvilken annars hvilar omedelbart på krossgruset. Sandens mäktighet öfverstiger sannolikt icke 30 fot, och mosandens ensam, der den hvilar på lerorna, når blott en till tre fot.

En analys ¹⁾ på glacialsand från bäcken i ängen N. om Jätsberg har lemnat följande resultat:

¹⁾ verkställd af A. Hasselbom.

Sand.....	87,54.
Kiselsyra	3,55.
Lerjord	2,76.
Jernoxid.....	2,63.
Kalkjord.....	1,46.
Talkjord.....	0,31.
Alkalier.....	0,39.
Fosforsyra.....	0,26.
Svafvelsyra	spår.
Kem. bundet vatten och org. ämnen	1,17.
	<u>100,07.</u>

Gytja, kiselgur.

Gytja förekommer blott undantagsvis samt egentligen blott i mossar eller ängsmarker, som genomflödas af ett vatten ¹⁾, och är då merendels kiselsyrerik eller s. k. *kiselgur*. Brun eller grön, fet gytja är anträffad endast vid Huseby (i ängen, 5 fot mächtig).

Den hvita arten är deremot iakttagen på 4 särskilda ställen, nemligen vid Lidhemssjön (4 fot mächtig), O.S.O. om Täfvelsås kyrka (2 fot), S. vid Ö. Torsås kyrka samt på Förarm i Åsnen, på båda dessa ställen helt obetydlig. För sin rikedom på diatomepansar är kiselguren som bekant ett eftersökt material vid tillverkning af dynamit. En bestämning ²⁾ af diatomeerna har visat, att de äro uteslutande *söt-vattensformer*, nemligen i kiselgur från ön Förarm i Åsnen:

Diatomeer i kiselgur.

Melosira varians, *Cyclotella Rotula*, *Campylodiscus costatus*, *Surirella splendida*, *Nitzschia amphioxys*, *Nitzschia scalaris*, *Cocconeis communis*, *Cymbella maculata*, *Cymbella variabilis*, *Cymbella cuspidata* KÜTZ (non SM.), *Himantidium robustum*, *Himantidium regionontanum* SCHUM, *Epithemia Zebra*, *Epithemia gibba*, *Epithemia Argus*, *Epithemia granulata*, *Tabellaria flocculosa*, *Tabellaria fenestrata*, *Tetracyclus lacustris*, *Stauroneis Phœni-*

1) Huruvida detta förhållande kan anses på ett eller annat sätt hafva underlättat sjelfva bildningen af gytjan är ännu outredt. Det är emellertid ganska anmärkningsvärdt, att de egentliga mossarna så allmänt sakna nämnda aflagring.

2) benäget verkställd af Prof. P. T. Cleve och Dr. Lagerstedt.

centeron, *Stauroneis anceps*, *Navicula radiosa*, *Navicula elliptica* KG., *Navicula limosa*, *Navicula nobilis*, *Navicula viridis*, *Navicula cardinalis*, *Navicula firma*, *Navicula Brebissonii*, *Navicula tabellaria*, *Gomphonema acuminatum*, *Gomphonema constrictum*.

Samt i kiselgur från ån S. vid östra Torsås kyrka följande: ¹⁾ *Himantidium arcus*, *Navicula limosa*, *Navicula viridis*, *Navicula major*, *Navicula elliptica*, *Nitzschia scalaris*, *Melosira varians*, *Gomphonema acuminatum*, *Cyclotella operculata*.

Den kemiska sammansättningen af några kiselgurarter åskådliggöres genom nedanstående analyser: ²⁾

	a.	b.	c.	d.	
Sand.....	12,22.	21,22.	80,77.	80,10	} och för- lust.
Kiselsyra.....	66,72.	61,78.	6,73.		
Lerjord.....	3,65.	3,43.	3,34.	2,62.	
Jernoxidul.....	0,93.	0,69.	2,44.	0,41.	
Kalkjord.....	0,62.	0,54.	1,52.	0,39.	
Talkjord.....	0,24.	0,09.	0,67.	0,17.	
Kali och Natron.....	0,67.	0,53.	0,35.	0,52.	
Fosforsyra.....	0,09.	0,03.	0,24.	0,12.	
Svafvelsyra.....	spår.	spår.	spår.	—	
Klor.....	spår.	spår.	spår.	spår.	
Kem. bundet vatten och org. ämnen.....	14,60.	10,39.	2,79.	15,67.	
	99,74.	98,70.	98,85.	100,00.	

a. Från ängen vid sockenskilnaden O.S.O. om Stjernvik (Täfvellsås), på 2 till 4 fots djup, under torfdy och svämmlera.

b. Från Förarm i sjön Åsnen.

c. V. vid Lidhemssjön (Jäts s:n), på 6 till 9 fots djup under torfdy.

d. Från ån S. vid Ö. Torsås kyrka, under svämmlera.

Svämlera och *svämsand* bilda endast några helt obetydliga aflagringar i trakten omkring Ö. Torsås och Öja kyrkor. <sup>Svämbild-
ningar.</sup>

¹⁾ Enligt undersökning af Prof. P. T. Cleve.

²⁾ verkställda af A. Hasselbom.

Torfdy. *Torfdy* förekommer i ganska stor mängd öfver hela området, men bildar egentligen blott inom dess vestra och norra del några ansenliga mossar, hvilka genom sitt läge nära jernväg och sin vanligen goda beskaffenhet framdeles torde blifva af stort värde. Äfven i sydöstra delen träffas talrika mossar, men dessa hafva blott undantagsvis varit nog stora för att kunna utsättas på kartan. I de större mossarne har torfdyn ofta ganska stor mäktighet, uppgående flerstädes till öfver 20 fot.

För utvisandet af torfdyns brännvärde och askhalt på skilda ställen hafva följande bestämningar blifvit gjorda ¹⁾.

	Hygr. vatten.	Gaser.	Kol.	Aska.
Mossen S. om Stenslanda (Jäts s:n)	11,7	58,4	28,8	1,1
» N. vid Örjantorp (V. Torsås s:n).....	11,6	59,0	26,6	2,8
» Ö. om Vinen (Härlunda s:n)	11,7	56,0	30,1	2,2
» S. om Helmhult (V. Torsås s:n)	8,2	58,7	29,3	3,8
» S.V. om Munkaberg, Tagelmyr, (d:o).....	10,9	58,7	29,3	1,1
» Tagelmyren N.V. om Tagelkärr (Skatelöfs s:n)	10,6	59,9	28,3	1,2
» S.S.V. om Götatorp (Bergunda s:n).....	10,8	53,1	26,3	9,8
» V. om Mörhult (Virestads s:n).....	10,6	52,8	32,3	4,2
» Tagelmyren S.O. vid Röckla (Vislanda s:n).	10,5	58,7	29,1	1,7
» V. vid Grönhult, Visle mosse, (V. Torsås s:n)	11,2	56,1	29,3	3,4
» N. vid landsvägen öfver Tagelmyr (Skate- löfs s:n).....	10,9	57,0	28,6	3,5
» Vid landsv. N. om Bjelleberg (Vislanda s:n)	9,3	58,6	29,4	2,7
» invid Örsjön (Virestads s:n).....	9,6	59,5	29,2	1,7
» S.O. om Bramstorp (Teguaby s:n).....	9,1	32,8	16,6	41,5
» Visle mosse (Virestads s:n).....	10,8	55,1	31,4	2,7
» N.V. vid Olofstorp, norra delen (Skatelöfs s:n)	9,4	57,3	30,4	2,9
» S.V. vid Trolleboda (Härlunda s:n)	10,1	59,1	29,4	1,4
» N.V. om Gottåsa, Ö. vid Myredal (Vislandas s:n)	11,9	51,6	30,4	6,1
» Ö. om Snöreshult, östra delen (d:o)	11,1	58,1	29,1	1,7

¹⁾ af A. Lindström.

Hos andra prof har blott askhalten blifvit utrönt, hvilken befunnits vara:

	Aska.
Mossen invid Räfsjö (Kalfsviks s:n)	12,15 %.
» Ö. om Sjöatången (Vederslöfs s:n)	3,23 »
» S. om Vesterhaga (Bergunda s:n).....	1,71 »
» V. invid Ulfsjön (Urshults s:n).....	2,43 »
» N.V. vid Olofstorp, (Skatelöfs s:n)	2,94 »

Sjö- och *myrmalm* är en jernoxidhydrat-bildning, som ^{Sjö- och} _{myrmalm} ofta anträffas i denna traktens sjöar och kärr. Särdeles ur de förra upphemtas den för att bearbetas vid Huseby och Åryds masugnar. Den förekommer dels och oftast såsom *perlmalm* (kornen äro runda eller ovala), dels såsom *penningmalm* (kornen likna små mynt eller runda plattor) eller *skraggmalm* (kornen bilda oregelbundna kakor och klumpar), den senare varieteteten mestadels i kärren.

Endast på ett ställe har tillfälle att se en torrlagd sjöbotten med sin sjömalmsbildning erbjudit sig, nemligen vid Rinkabysjöns stränder (Dänningelanda s:n). Malmen visade sig der ligga i grusets yta, mera samlad här och der. Dessutom voro stenarne i de flesta fall öfverdragna med en ytterst tunn hinna af jernoxidhydrat. Några för sjelfva malmens tillkomstsätt upplysande förhållanden kunde der icke varseblifvas.

Fornlemningar.

Skatelöfs socken.

Fornlemningar.

Vid Skäggalösa by en stor bautasten (»Blendas sten») samt en rund stensättning.

På Blotberget flere ättehögar samt ett stenkummel.

S. invid Skatelöfs prestgård en stor bautasten.

På åsen vid Sjöby 26 bautastenar, flere små ättehögar, 2 fyrkantiga stensättningar, 1 runsten.

Täfvellsås socken.

N.V. vid Stenslanda några ättehögar.

V. vid S. Täfvellsås by på berget ett större kummel.

S.V. om kyrkan på åsen en bautasten.

S.V. om Tofta vid Allatorp och sjön lemningar efter grundmurar (»Kung Alles hög»). Ett stenkummel något S. ut.

Dänningelanda socken.

V. om kyrkan, S. om vägen ett stort stenkummel.

N. om kyrkan vid Torpa 3 stenkummel.

Bergunda socken.

S.V. vid Bergundasjön vid vägen ett stenkummel.

N. om Marklanda ett stenkummel.

V. om » vid vägen 2 kummel, flere ättehögar samt en rund stensättning.

S. om Marklanda vid vägen ett stenkummel.

Vestra Torsås socken.

Vid byn Åsen har funnits en hälleekista.

Östra Torsås socken.

N. om Ingelstad på åsen en bautasten.

Ö. » » en mindre och en större ätthög (»Kung Ingels hög»), 8 stenkummel, 5 skeppssättningar, 2 bautastenar.

N.O. om kyrkan ett stenkummel.

Ö. om Torsjö 3 d:o.

S.V. om Askeberga, flere d:o.

S.O. invid d:o två d:o och bautastenar.

Vid Nöbbeled, N.V. om kyrkan en runsten.

Östra Jäts socken.

S. vid Björkeryd, V. om Qvarnamåla en fyrkantig stensättning.

N.N.O. om Jätsberg vid vägen flera stenkummel.

Blädinge socken.

S.O. om Oby vid Ekedal 7 bautastenar och två ätthögar.

Hemmesjö socken.

N. om Åryd vid Hemset 3 stenkummel.

N.V. om kyrkan 2 d:o.

Vederlöfs socken.

N. om kyrkan 3 domareringar, 6 stenkummel, några ätthögar.

Kalfsviks socken.

V.N.V. om kyrkan vid vägen ett större och 4 mindre stenkummel.

Vexjö socken.

S.O. om Näs flera stenkummel samt 5 bautastenar.

S. om Skir 3 stenkummel.

Sv. Geol. Unders. Bladet "Huseby".

Nöbbele socken.

N.V. om Orraryd vid vägen en bautasten.

Urshults socken.

I sundet S. om Vesterbotorp en slottsruin, lemningar efter det s. k. »*Kung Bos slott*».

Ö. om Hackeqvarn på Kungsholmen vallar, kallade »*Kung Hakes slott*».

Almundsryds socken.

N. om kyrkan vid vägen vallar på åsen (»Hönshylte skansar»).

Stenbrohults socken.

N. om Gemöen nära jernvägen, två stensättningar.

N. om Lindhults gästgifvargård på åsen, flera stenkummel.

S.S.V. om kyrkan vid Sälhult ett stenkummel.

Loshults socken.

N.V. om kyrkan vid skilnaden, två ätthögar.

Af Sveriges Geologiska Undersökning hittills utgifna äro:

A. Geologiska kartbladen med beskrifningar.

a) i skalan 1:50000:

1. Westerås, 2. Arboga, 3. Skultuna, 4. Södertelge, 5. Eskilstuna,
6. Stockholm, 7. Enköping, 8. Fånö, 9. Säfstaholm, 10. Ångsö, 11.
- Köping, 12. Hellefors, 13. Lindholm, 14. Lindsbro, 15. Skattmansö,
16. Sigtuna, 17. Malmköping, 18. Strengnäs, 19. Ramnäs, 20. Wår-
- gårda, 21. Ulricehamn, 22. Eriksberg, 23. Nyköping, 24. Tärna,
25. Sämsholm, 26. Sala, 27. Rånäs, 28. Borås, 29. Leufsta, 30.
- Eggegrund, 31. Upsala, 32. Örbyhus, 33. Svenljunga, 34. Åmål,
35. Baldersnäs, 36. Wingershamn, 37. Upperd, 38. Degeberg, 39.
- Rådanefors, 40. Wenersborg, 41. Wiskafors, 42. Engelsberg, 43.
- Salsta, 44. Rydboholm, 45. Hörningsholm, 46. Riddarhyttan, 47.
- Linde, 48. Örebro, 49. Segersjö, 50. Årsta, 51. Nynäs, 52. Trosa,
53. Björksund, 54. Riseberga, 55. Latorp, 56. Nora, 57. Stafsjö,
- 58 & 59. Sandhamn & Tärnskar, 60. Båstad, 61. Hesselholm och
62. Claestorp.

Pris: för kartbladen N:o 30 och 36	med beskrifning 1,00 kr.
" " " 34, 38, 51, 53 och 58 & 59	" " 1,50 kr.
" " alla öfriga blad	" " 2,00 kr.

b) i skalan 1:200000:

1. Huseby, 2. Ljungby och 3. Vexjö.

Pris: för hvarje kartblad med beskrifning 1,50 kr.

- B. *Öfversigtskarta öfver glaciallerans utbredning inom södra delen af Sverige*, af A. ERDMANN. Skala 1:1000000. Pris 2 kr.
- C. *Bladindelning för det geologiska kartverket*, jemte betydelsen af alla derå använda tecken. Pris 0,50 kr.
- D. *Bidrag till kännedomen om Sveriges quartära bildningar*, af A. ERDMANN, med atlas innehållande 14 kartor. Pris 8 kr.
Exposé des formations quarternaires de la Suède, accompagné d'un atlas, par A. ERDMANN. Édition abrégée pour l'étranger. Pris 8 kr.
- E. *Geologisk öfversigtskarta öfver bergarterna på östra Dal.* Skala 1:200000. Pris 1,50 kr.
- F. *Beskrifning öfver Skånes stenkolsförande formation*, af E. ERDMANN, med karta och 4 taflor. Nedsatt pris 6 kr.
Samma arbete, åtföljd af en Résumé på franska, af E. ERDMANN. Pris 10 kr.
- G. *Beskrifning öfver Besier-Ecksteins kromolitografi och litotypografi*, af A. BÖRTZELL. Pris 1,50 kr.
- H. *Geognostisk profil öfver den skandinaviska fjellryggen mellan Östersund och Levanger*, af A. E. TÖRNEBOHM. Pris 0,50 kr.
- I. *Bidrag till kännedomen om Sveriges erratiska bildningar*, samlade å geol. kartbladet "Örebro", af O. GUMÆLIUS, med 4 taflor. Pris 0,75 kr.
- J. *Öfversigt af de geologiska förhållandena vid Hallandsås*, af D. HUMMEL, med 2 taflor. Pris 0,75 kr.
- K. *Ueber die Geognosie der Schwedischen Hochgebirge*, von A. E. TÖRNEBOHM. Mit einer Karte. Pris 1,50 kr.
- L. *Om några försteningar från Norges "Primordialzon"*, af J. G. O. LINNARSSON, med 1 tafla. Pris 0,25 kr.
- M. *Om mellersta Sveriges glaciala bildningar*, af O. GUMÆLIUS. I. *Om krosstengruss.* Pris 0,75 kr. II. *Om rullstengruss.* Pris 0,75 kr.
- N. *Om rullstensbildningar*, af D. HUMMEL. Pris 0,75 kr.
- O. *Om malmlagens åldersföljd och deras användande såsom ledlager*, af O. GUMÆLIUS. Pris 1,50 kr.

- P. *Geognostisk beskrifning öfver Persbergets grufvefält*, af A. E. TÖRNEBOHM, med 1 karta. Pris 5 kr.
- Q. *Om Sveriges lagrade urberg, jemförda med sydvästra Europas*, af D. HUMMEL, med 1 karta. Pris 1,50 kr.
- R. *Kemiska bergartsanalyser, sammanställda och bearbetade* af HENRIK SANTESSON. I. Gneis, hälleflintgneis ("eurit") och hälleflinta. Pris 1 krona.
- S. *Undersökningar öfver istiden*, af OTTO TORELL. Pris 0,75 kr.
- T. *Sur les traces les plus anciennes de l'existence de l'homme en Suède*, par OTTO TORELL. Pris 0,50 kr.
- U. *Om en cykadékotte från den vätiska formationens lager vid Tinkarp i Skåne*, af A. G. NATHORST. Pris 0,50 kr.
- V. *Nya fyndorter för arktiska växtlemningar i Skåne*, af A. G. NATHORST. Pris 0,50 kr.
- X. *Öfversigt af Nerikes öfvergångsbildningar*, af G. LINNARSSON. Pris 0,75 kr.
-

